

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Надійності техніки

ЗАТВЕРДЖУЮ Декан факультету _____ Іван РОГОВСЬКИЙ " ____ " _____ 2026 р.	СХВАЛЕНО на засіданні кафедри Надійності техніки Протокол № ____ від " ____ " _____ 2026 р. Завідувач кафедри _____ Андрій НОВИЦЬКИЙ

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Технічний сервіс машин та обладнання сільськогосподарського
виробництва»

_____ Новицький Андрій Валентинович

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (АНГЛ.)

Галузь знань G Інженерія, виробництво та будівництво

Спеціальність G11 Машинобудування (за спеціалізаціями)

Освітня програма Технічний сервіс машин та обладнання сільськогосподарського
виробництва

Факультет Конструювання та дизайну

Розробник: Олександр БАННИЙ, к.т.н., доцент, Юрій РОМАСЕВИЧ, д.т.н., професор

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Освітня компонента "Основи наукових досліджень" є обов'язковою дисципліною у рамках освітньо-професійної програми «Технічний сервіс машин та обладнання сільськогосподарського виробництва» для студентів другого (магістерського) рівня, що сприяє формуванню навичок застосування наукового підходу до аналізу та вирішення інженерних задач. В процесі вивчення розглядаються методи пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, а також принципи формулювання наукових гіпотез і постановки досліджень. Особлива увага приділяється критичному осмисленню сучасних наукових фактів, концепцій і теорій, що застосовуються у галузі машинобудування, а також формуванню навичок генерації нових ідей і інноваційних підходів. Дисципліна сприяє розвитку здатності ставити та вирішувати складні наукові та інженерні проблеми, що є важливим для забезпечення сталого розвитку галузі та підвищення конкурентоспроможності сучасного виробництва. В результаті студенти отримують теоретичну базу та практичні навички, необхідні для проведення досліджень і впровадження інновацій у сфері машинобудування сільськогосподарського призначення.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Другого (магістерського) ОП
Галузь знань	G Інженерія, виробництво та будівництво
Спеціальність	G11 Машинобудування (за спеціалізаціями)
Освітня програма	Технічний сервіс машин та обладнання сільськогосподарського виробництва
Факультет/ННІ	Конструювання та дизайну

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	2 год.
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	4 год.
Самостійна робота	60 год.	84 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-
Форма контролю	Екзамен	Екзамен

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета - надання студентам необхідного обсягу знань у галузі наукових досліджень, підготовка їх до самостійного виконання наукової роботи, ознайомлення з формами звітів, методикою підготовки повідомлень, доповідей, наукових статей, курсових та випускних кваліфікаційних робіт.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Основи наукових досліджень (англ.)» (за їх наявності)

Набуття компетентностей

ЗК1 — Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК2 — Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3 — Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6 — Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8 — Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК3 — Здатність створювати нові техніку і технології в галузі механічної інженерії.

СК4 — Усвідомлення перспективних завдань сучасного виробництва, спрямованих на задоволення потреб споживачів, володіння тенденціями інноваційного розвитку технологій галузі

СК7 — Здатність розробляти, досліджувати та використовувати інтелектуальні технології для забезпечення сталого розвитку технічного сервісу машин та обладнання сільськогосподарського виробництва.

Програмні результати навчання

ПРН1 — Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі.

ПРН5 — Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи.

ПРН6 — Відшукувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Основи організації та методології наукових досліджень												
Тема 1. Основні поняття наукових досліджень	2	-	-	2	3	7	-	-	-	-	10	10
Тема 2. Інформаційна база наукового дослідження	2	-	-	2	6	10	-	-	-	1	10	11
Тема 3. Теоретичні дослідження	2	-	-	2	12	16	1	-	-	-	12	13
Тема 4. Експериментальні дослідження	2	-	-	2	9	13	-	-	-	1	10	11
Разом за модулем 1	8	0	0	8	30	46	1	0	0	2	42	45
Модуль 2. Проведення та способи представлення результатів експериментальних досліджень												
Тема 1. Планування експериментальних досліджень	2	-	-	2	12	16	1	-	-	2	12	15
Тема 2. Метрологічне забезпечення експериментальних досліджень	2	-	-	2	6	10	-	-	-	-	10	10
Тема 3. Оптимізація об'єктів дослідження	2	-	-	3	9	14	-	-	-	-	10	10
Тема 4. Оформлення результатів наукового дослідження	1	-	-	-	3	4	-	-	-	-	10	10
Разом за модулем 2	7	0	0	7	30	44	1	0	0	2	42	45
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	0	0	15	60	90	2	0	0	4	84	90

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основні поняття наукових досліджень	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2	Тема 2. Інформаційна база наукового дослідження	2
3	Тема 3. Теоретичні дослідження	2
4	Тема 4. Експериментальні дослідження	2
5	Тема 5. Планування експериментальних досліджень	2
6	Тема 6. Метрологічне забезпечення експериментальних досліджень	2
7	Тема 7. Оптимізація об'єктів дослідження	2
8	Тема 8. Оформлення результатів наукового дослідження	1
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінка ступеня досконалості технічного об'єкту за допомогою критеріїв розвитку	2
2	Елементи теорії похибок	2
3	Математичне моделювання, модель і експеримент	2
4	Методика статичної обробки експериментальних даних	2
5	Способи представлення функціональної залежності між двома змінними і методи відшукування аналітичного вигляду емпіричної залежності	2
6	Методика обробки результатів досліджень масового характеру за допомогою теорії ймовірності і математичної статистики	2
7	Математичне планування багатofакторних експериментів	3
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методика патентних досліджень для вдосконалення робочих органів ґрунтообробних машин.	6
2	Планування та проведення багатofакторного експерименту з визначення тягового опору дискових борін.	6
3	Методи математичного моделювання процесів сепарації зернового вороху в повітряно-решітних очисних машинах.	6
4	Оцінка похибок та статистична обробка результатів випробувань посівних машин на рівномірність висіву.	6

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
5	Наукове обґрунтування вибору зносостійких матеріалів та покриттів для деталей, що працюють в умовах абразивного зношування.	6
6	Методика експериментального дослідження напружено-деформованого стану (НДС) несучих рам мобільних сільськогосподарських машин.	6
7	Порівняльний аналіз методів дослідження дисперсності та якості розпилу робочої рідини обприскувачами.	6
8	Розробка методики порівняльних випробувань гідроприводів та гідросистем сучасних збиральних машин.	6
9	Енергетичний аудит та методика оцінки паливної економічності машино-тракторних агрегатів (МТА).	6
10	Методологія аналізу надійності та прогнозування відмов складних збиральних комплексів (на прикладі зернозбиральних комбайнів).	6
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне опитування для визначення рівня розуміння основних понять та методів досліджень
- Тестування для перевірки знань щодо методології наукових досліджень та термінології
- Аналіз наукових робіт студентів (рецензування, обговорення) для оцінки здатності критично осмислювати інформацію
- Поточне оцінювання виконання практичних завдань і проектів
- Модульний контроль з теоретичних аспектів дисципліни
- Підсумковий екзамен для комплексної оцінки знань та навичок

Методи навчання:

- Лекції
- Практичні роботи
- Наочні: – слайди, відео, наочний матеріал (деталі, схеми, стенди).
- Самостійні роботи

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Основи організації та методології наукових досліджень		
Практична робота. Оцінка ступеня досконалості технічного об'єкту за допомогою критеріїв розвитку	ПРН1 Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі. ПРН5 Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи. ПРН6 Відшукувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.	15
Практична робота. Елементи теорії похибок		10
Практична робота. Математичне моделювання, модель і експеримент		15
Практична робота. Нова позиція оціМетодика статичної обробки експериментальних данихнювання		10
Самостійна робота. Методика патентних досліджень для вдосконалення робочих органів ґрунтообробних машин.		10
Самостійна робота. Планування та проведення багатофакторного експерименту з визначення тягового опору дискових борін.		10
Самостійна робота. Методи математичного моделювання процесів сепарації зернового вороху в повітряно-решітних очисних машинах.		10
Самостійна робота. Оцінка похибок та статистична обробка результатів випробувань посівних машин на рівномірність висіву.		10

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Наукове обґрунтування вибору зносостійких матеріалів та покриттів для деталей, що працюють в умовах абразивного зношування.		10
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Проведення та способи представлення результатів експериментальних досліджень		
Практична робота. Способи представлення функціональної залежності між двома змінними і методи відшукування аналітичного вигляду емпіричної залежності	ПРН1 Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі. ПРН5 Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи. ПРН6 Відшуковувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.	15
Практична робота. Методика обробки результатів досліджень масового характеру за допомогою теорії ймовірності і математичної статистики		15
Практична робота. Математичне планування багатofакторних		20
Самостійна робота. Методика експериментального дослідження напружено-деформованого стану (НДС) несних рам мобільних сільськогосподарських машин.		10
Самостійна робота. Порівняльний аналіз методів дослідження дисперсності та якості розпилю робочої рідини обприскувачами.		10
Самостійна робота. Розробка методики порівняльних випробувань гідроприводів та гідросистем сучасних збиральних машин.		10
Самостійна робота. Енергетичний аудит та методика оцінки паливної економічності машино-тракторних агрегатів (МТА).		10

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Методологія аналізу надійності та прогнозування відмов складних збиральних комплексів (на прикладі зернозбиральних комбайнів).		10
Всього за модулем 2		100
За участь в студентських наукових гуртках, наукових конференціях, неформальна освіта		10
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3839>);

Рекомендовані джерела інформації

1. Нормативні документи щодо академічної доброчесності. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО). URL: <https://tinyurl.com/k5fhzys8>

2. Колесников О. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / О. В. Колесников. – К. : Центр учбової літератури, 2021. – 144 с
3. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2021. – 352 с.
4. Руденко В. М. Математична статистика. Навч. посіб. / В. М. Руденко – К.: Центр учбової літератури, 2022. – 304 с.
5. Соловійов С. М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник.– К.: Центр учбової літератури, 2021. – 176 с.
6. Баган М. П. Редагування тексту: посібник для самостійної роботи студентів. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2022. С. 1–17. URL: <https://tinyurl.com/4f96sdvz>
7. Кириленко О. П., Письменний В. В. Основи наукових досліджень у схемах і таблицях : навч. посіб. / – Тернопіль : ТНЕУ, 2021. – 228 с.
8. Державна наукова сільськогосподарська бібліотека Української академії аграрних наук. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://dns.gb.kiev.ua/>
9. Полякова Ю. В. Організаційна та дослідна стадії наукового дослідження. URL: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/MEV/Poljakova/Lecture_2.pdf
0. Кислий В.М. Організація наукових досліджень. Київ : Університетська книга, 2023. 224 с.
1. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2023. 368 с
2. Рускуліус, Лілія. Академічна доброчесність. Навчально-методичний посібник. Миколаїв: Іліон, 2022. 86 с